

uložené tresty, a v případě jednání obžalovaného projednávaného u zdejšího soudu pod sp. zn. XY hrozba trestu u obžalovaného nevedla k žádné nápravě.“

Uvedené příklady nejsou bohužel ojedinělé. V té či oné podobě se vyskytují takřka ve všech našich rozhodnutích. Proto musím na otázku, kterou jsem položil v nadpisu svého příspěvku, bohužel odpovědět souhlasně. Z téhož důvodu si myslím, že chybujeme,

jestliže na naše školení nevezme lingvisty, aby nám vysvětlili, jak má vypadat správně česky napsaný text. Za takové lekce bych se přimlouval i kvůli § 82 odst. 2 zákona o soudech a soudcích. Podle něj jsme povinni si zopakovat, co jsme zapomněli, jestliže to potřebujeme k tomu, abychom odváděli dobrou práci.

Sine ira et studio, kolegyně a kolegové. Chybujeme všichni.

Vivat academia, vivant professores

JUDr. Petr Vrtěl, soudce Okresního soudu v Prostějově

Tento starý latinský refrén ze studentské hymny jsem si vypůjčil jako dostatečně hodnotící slova chvály na seminář, který uspořádala Komora soudních tlumočnicků ČR ve spolupráci s Justiční akademií v Kroměříži ve dnech 3. 7. – 10. 7. 2010. Jak jsem zjistil z loňského čísla časopisu Soudní tlumočnick 2/2009, který pojednával o tomtéž semináři, nejednalo se o první akci tohoto druhu v tomto aranžmá, ale má již za sebou určitou tradici.

Pro mě to však byla novinka a musím říci, že má očekávání byla beze zbytku splněna, ať šlo o kvalitu přednášejících, nebo o obsahovou náplň a v neposlední řadě i o společenskou atmosféru. Jen zcela výjimečně si soudce může dovolit na týden takto odskočit od rozdělané práce a naprosto se oddat německému jazyku ve společnosti další čtyřicítky nadšenců tvořené velmi příjemnými osobami z jiného profesního prostředí. Za to patří dík „academii“, správně tedy Justiční akademii, která jako spoluorganizátor poskytla i soudcům a státním zástupcům a dalším pracovníkům justice příležitost zúčastnit se naprosto unikátní možnosti zdokonalit se v odborném cizím jazyce.

Pravda, bylo nás z justice pomálu, o to však více odhodlaných i o státních svátcích věnovat se studiu německého a v druhé skupině anglického jazyka. Semináře probíhaly intenzivně denně od 09.00 hod do 17.00 hod od soboty do soboty, kdy program končil v 12.00 hod.; ve středu byl zkrácen rovněž do 12.00 hod.

Aniž bych chtěl jakkoli přehánět, domnívám se, že toto studijní setkání bylo unikátní i tím, jaké renomované osobnosti vedly oba jazykové kurzy – PhDr. Marta Chromá, Ph.D., a PhDr. Milena Horálková, pedagogky Univerzity Karlovy v Praze. Tyto lektorky jsem dosud znal pouze jako autorky kvalitních anglicko-českých a německo-českých právnických slovníků z nakladatelství LEDA.

Měl jsem tu čest zúčastnit se v roce 2007 a 2009 téměř měsíčních hospitací u německých soudů v SRN v rámci programu EJTN¹⁾ a posléze německé nadace Deutche Stiftung für Europäische rechtliche Zusammenarbeit²⁾ a musím otevřeně říci, že mým spolehlivým pomocníkem po celou dobu byl právě slovník od PhDr. Mileny Horálkové. A proto, když jsem dostal zprávu od pracovnice Justiční akademie Evy Krejčové, že tato lektorka povede týdenní kurz v Kroměříži, nezaváhal jsem ani minutu. Na místě samém jsem pak byl příjemně překvapen tím, že ačkoli drtivá většina účastníků byli soudní tlumočníci, kteří si takto zvyšovali kvalifikaci, přesto (či právě proto) po celou dobu semináře probíhala nesmírně obohacující vzájemná debata mezi jazykozpytci z řad překladatelů a tlumočnicků na jedné straně a námi z justice na straně druhé. Bylo to velice osvěžující a plodné setkání.

1) European Justice Training Network, Evropská justiční vzdělávací síť, (EJTN) je sdružení institucí zodpovědných za vzdělávání pracovníků justice (myšleno soudců i státních zástupců, ale i pracovníků těchto institucí) v Evropské unii. Byla založena 13. 10. 2000 jako nezisková mezinárodní organizace (AISBL) podléhající zákonodárství Belgie. Její hlavní sídlo je v Bruselu. Zaměřuje se na podporu vzdělávacích programů pro soudce, státní zástupce a další pracovníky justice v evropském rozsahu. Každým rokem nabízí celoživotní vzdělávání svým členům a je přístupná všem evropským soudcům a státním zástupcům. EJTN také jako jednu z hlavních současných činností organizuje výměnný program, který umožňuje účastníkům seznámit se s rozdílnými evropskými systémy především díky možnosti bezprostředně získat praktické poznatky během doby pobytu v kanceláři soudce, resp. státního zástupce. Jsou vytvořeny i webové stránky určené pro všechny odborníky v oblasti práva, aby mohli nalézt užitečné informace o možnostech dalšího vzdělávání, o soudních systémech v Evropě a rovněž o právu Evropské unie a precedenčním právu. Tyto informace a další podrobnosti o činnostech EJTN, zprávy účastníků výměnných programů či elektronicky zpracovaný časopis EJTN a další informace lze najít na internetových stránkách www.ejtn.net.

2) Německá nadace pro mezinárodní právní spolupráci (kdysi založená mj. bývalým ministrem zahraničních věcí SRN Klausem Kinkelem). Tato nadace sídlí v Bonnu a ve spolupráci s německým svazem soudců a zemskými ministerstvy spravedlnosti uspořádala již poněkolkrát multilaterální hospitační program jak pro civilní a obchodní soudce, tak pro trestní soudce a státní zástupce ze střední a východní Evropy v SRN.

Na programu byla zejména oblast trestního práva hmotného a procesního, tedy pojmy z obecné části německého StGB a jejich české ekvivalenty, dále jednotlivé skutkové podstaty trestných činů, procesně právní pojmy, pojmy z organizace soudnictví, dále termíny z práva správního, finančního, daňového, pojišťovacího, práva sociálního zabezpečení, pracovního práva a v neposlední řadě též pojmosloví z práva evropského či spíše práva Evropské unie.

Účastníci obdrželi cenné studijní materiály, jako jsou Sborník týdenního kurzu s různými vzory dokumentů v obou jazycích či publikace Němčina pro soudní tlumočníky, 2. upravené vydání, od JUDr. Karla Rozsypala, nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Ze sborníku lze vypíchnout jednu řekněme jazykově úřednickou zajímavost, jíž je dodatkový protokol č. 10 k přístupové smlouvě Rakouska k Evropskému společenství (nyní Evropská unie) o používání specificky rakouských výrazů německého jazyka v rámci Evropské unie. V tomto protokolu se můžeme dočíst v seznamu těchto výrazů o kulinařských pojmech, například Powidl, Kren, Erdäpfel, Ribisel či Karfiol. Tak se dostala Wienerisch i do oficiálních smluvních dokumentů práva Evropské unie.

Hojně diskutovaným tématem mezi účastníky z řad tlumočnicků a překladatelů byla otázka doslovného či opisného překladu německých právních pojmů do českého jazyka a naopak. Kupř. šlo o termín Revision a možný český ekvivalent mimořádného opravného prostředku v trestním řízení, a to dovolání.

Já jsem toho názoru, že ne vždy je možno zcela přesně použít takový ekvivalent, a pak je namísto buď takový termín nepřekládat (tedy přeložit „Revize“), či s dodatkem, že termín může přibližně odpovídat termínu dovolání. Vycházím z toho, že přesnější a vhodnější je například přeložit funkci „Präsident des Landgerichts Bonn“ slovy „prezident Zemského soudu v Bonnu“, než tomu dávat český ekvivalent „předseda Krajského soudu v Bonnu“.

Je to však spíše odborná otázka pro filology než pro pracovníky z justice. Ostatně jsme se shodli, že soudní tlumočníci a překladatelé nemohou plnit úlohu „objasňovatelů“ obsahu překládaných pojmů, ale měli by možná spíše vždy k překládanému pojmu dodat, že se jedná o český či německý odborný termín (například StGB – DE, StGB – CZ).

Například termín „Amtsgericht“ se sice blíží našemu pojmu „okresní soud“, ale věcná příslušnost je výrazně jiná u Amtsgerichtu (až polovinu agendy tvoří přezkum přestupkových rozhodnutí v dopravních přestupcích a dále agenda trestných činů, za které lze uložit v konkrétní věci nejvýše trest odnětí svobody nepřesahující čtyři léta) než u okresního soudu v České

republice.³⁾ Jinak však se jedná o soudy nejnižšího (I.) stupně, rozhodující v trestních věcech. Tolik malý exkurs do projednávané problematiky.⁴⁾

Myslím si, že kolegové z řad překladatelů a tlumočnicků pro jazyk anglický mohou přece jenom němčinářům trochu závidět, neboť prameny práva a vývoj práva na území střední a západní Evropy dovolují snadnější překlad a porozumění než naprosto odlišné právní prostředí anglosaského práva (pro mě někdy nepochopitelného).

Výbornou atmosféru pak podtrhovalo i prostředí, ve kterém probíhal tento týdenní kurz. Kroměříž totiž na rozdíl od dřívějšího školicího střediska pracovníků justice ve Stráži pod Ralskem poskytuje svým návštěvníkům velmi atraktivní prostředí pro odpolední a večerní oddech.

Hozenou rukavicí rázně zvedla zástupkyně Komory soudních tlumočnicků, s. o., Eva Gorgolová a jako organizační pracovnice směřovala naše večerní kroky tu do vinných arcibiskupských sklepů, onde do místní pivovarské restaurace či na exkurze a výlety do nedalekého okolí. V horkém počasí přišlo vhod, že 10 minut pohodlné chůze vzdálené koupaliště bylo na dobré úrovni a poskytlo příjemné ochlazení s výhledem na zámek. Vyznavači cyklistiky, mezi které se skromně řadím i já, si také přišli na své – Moravská cyklostezka podél řeky Moravy a Baťova kanálu či naopak na sever k Tovačovským rybníkům, ale i terén s náročným profilem při zdolání vrcholu Chřibů Bunče, to vše lákalo k odpolední projížďce.

Na závěr této stručné poznámky lze dodat, že bych byl rád, kdyby se v tradici těchto týdenních letních seminářů pokračovalo a kdyby Justiční akademie pro

3) AG, obdoba našich okresních soudů, ovšem s mnohem méně závažnou věcnou příslušností, která např. pro trestního soudce znamená rozhodovat trestní věci, ve kterých v konkrétní věci nehrozí uložení vyššího trestu odnětí svobody než čtyři roky, nebo věci přezkumu přestupkových rozhodnutí, což někdy představuje až polovinu nápadu. U AG rozhoduje buď samosoudce ve věcech s hrozícím trestem nejvýše dva roky odnětí svobody, nebo senát složený ze soudce z povolání jako předsedajícího a dvou laických přísedících (výjimečně v rozsáhlejších věcech rozhoduje trestní senát složený zde dvou soudců z povolání a ze dvou přísedících). Pokud hovořím o hrozících trestech určujících věcnou příslušnost, mám na mysli skutečně předpoklad konkrétního trestu, nikoliv jako u nás horní či dolní hranice trestu odnětí svobody. Je to poměrně zajímavá odlišnost od české úpravy věcné příslušnosti, a kupodivu nezpůsobuje žádné časté spory o věcnou příslušnost. Naproti tomu česká věcná příslušnost okresních soudů v trestních věcech je v zásadě vymezena dolní hranicí trestní sazby, která je stanovena za trestný čin v trestním zákoně, a pokud nedosahuje pěti let či není-li možné uložit výjimečný trest, věc přísluší okresnímu soudu. V praxi tak např. za trestný čin loupeže může senát okresního soudu uložit trest odnětí svobody až deset let a u zvlášť nebezpečné recidivy lze trest zvýšit o třetinu až na 13 let a čtyři měsíce odnětí svobody. To je nesrovnatelně větší a závažnější rozsah trestných činů, které český okresní soud oproti německému Amtsgerichtu rozhoduje.

4) K tomu více v článku P. Vrtěl, Jak to funguje v Německu, časopis Soudce č. 5/2008.

zájemce z řad soudců a státních zástupců i nadále poskytovala možnost účasti. Znalostí odborného německého jazyka je možno využít nejenom v teoretické rovině při právní komparatistice, ale také v praxi, například při neformálním kontaktu s kolegy soudci

a státními zástupci ze zahraničí, při poskytování právní pomoci či profesním setkávání. Tlumočníci a překladatelé pak zase získávají při diskusi s účastníky z justice větší přehled o české právní terminologii, což také není k zahoezení.

Justiční akademie
2002 – 2010

Justiční škola
1995 – 2003

FKSP

Informace k účasti:

- **neváhejte**

a přihlaste se co nejdříve!

- registrace nejpozději do 30. října 2010
- účast možná po předchozí registraci
- ubytování v omezené míře možné v objektech Justiční akademie

Bližší informace, program a registrační formulář naleznete

na www.jacz.cz
a v systému ASJA

Kontaktní osoba:

Ing. Jiří Jachan

Tel.: +420 573 505 112

Mobil: +420 737 247 949

E-mail:

jjachan@akademie.justice.cz

Těšíme se na Vás!

Vzdělání: minulost - přítomnost - budoucnost

ve čtvrtek a pátek 11. a 12. listopadu 2010
v Justiční akademii

Program

Čtvrtek 11. 11. 2010

10 – 17 hod

Den otevřených dveří

(v budovách A, B, C v Kroměříži a v Praze, Hybernská 18)

18 – 23 hod

Společenský večer pod záštitou FKSP

(Kroměříž, Masarykovo nám. 183—budova A)

Pátek 12. 11. 2010

9 – 14 hod

Kulatý stůl o vzdělávání

(Kroměříž, Smetanova 3921—budova C)

Zajímá Vás budoucnost justice? Přijďte debatovat o vzdělávání!

Oslavte s námi **15. výročí založení**

Justiční školy a 8. výročí vzniku Justiční akademie

(nástupce Justiční školy). Za účasti tří bývalých

ministrů spravedlnosti – zakladatele Justiční školy JUDr. Jiřího Nováka,

zakladatele Justiční akademie JUDr. Jaroslava Bureše

a JUDr. Daniely Kovářové proběhnou dva dny nazvané

Vzdělání: minulost – přítomnost – budoucnost

Zváni jsou: soudci, státní zástupci, vyšší soudní úředníci, asistenti, čekatelé, zástupci partnerských profesních komor a institucí a všichni přátelé vzdělávání v justici!